

Etelä-Suomen Aluehallintovirasto

ESAVI/49835/2023

Lausunto Senkkerin luoteisosan täydennetystä ympäristölupa-, maa-aineslupa- ja toiminnan aloittamislupahakemuksesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää lausuntoa Senkkeri Oy:n täydennetystä ympäristölupa-, maa-aineslupa- ja toiminnan aloittamislupahakemuksesta, joka koskee maavallin rakentamista Tuusulan Ruotsinkylässä.

Uudenmaan liitto on antanut lausunnon asiasta 10.6.2024. Tämän jälkeen luvanhakija on muuttanut hakemustaan lyhentämällä suunniteltua maavallia ja madaltamalla sen korkeutta ja täydentänyt hakemustaan kaavoihin merkittyjen ekologisten yhteyksien tarkastelun osalta.

Uudenmaan liitolle on annettu mahdollisuus täydentää aikaisempaa lausuntoa tehtyjen muutosten ja täydennysten vuoksi.

Edellinen lausunto

Hankealueelle sijoittuu Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitetut tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintä, liikenteen yhteystarvemerkinä sekä viheryhteystarvemerkinä. Edellisessä lausunnossa Uudenmaan liitto kiinnitti erityistä huomiota maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kohdistuviin vaikutuksiin, sekä liikenteen yhteystarpeen toteuttamisedellytyksiin.

Ekologisiin verkostoihin liittyen Uudenmaan liiton lausunnossa todettiin, että hankesuunnittelun yhteydessä ei ole tehty uusia viheryhteyttä koskevia tarkempia selvityksiä ja vaikutusten arvioiteja, eikä viheryhteyksille kohdistuvia heikentäviä haitallisia vaikutuksia näin ollen voi saatavilla olevan aineiston perusteella sulkea pois.

Lausunnossa painotettiin sitä, että maakuntakaavassa osoitettu maakunnallinen ekologinen yhteys edellyttää toimiakseen yhtä tai useampaa, maankäytöltään riittävän laadukasta ja yhtenäistä luonnonympäristöä, joiden kautta eri lajit voivat siirtyä elinympäristöjen välillä. Hankealue on nykyisellään metsää ja se muodostaa ekologisen kytkeytyvyyden kannalta tärkeän metsäisen vyöhykkeen maakuntakaavassa osoitetulla viheryhteystarpeella. Keski-Uudellamaalla ekologisia yhteyksiä on jo nykyisellään vähän ja ilmastonmuutoksen vaikutukset lisäävät niiden tarvetta, jotta lajit voivat sopeutua muutoksiin.

Liikenteen yhteystarpeeseen liittyen lausunnossa todettiin, että on keskeistä varmistaa, että hankealueella ei heikennetä valtakunnallisesti

merkittävään Tallinna-tunneliin liittyvien terminaalin ja jatko-yhteyksien toteuttamisen edellytyksiä.

Lausunto

Hanketoimija on muuttanut suunnitelmia siten, että maavallia on lyhennetty länsipäästä ja korkeutta on madallettu tasoon +75 mmpy (aikaisemmin +90 mmpy). Maavallin länsi- ja itäreunojen luiskakaltevuuksia on muutettu jyrkemmäksi kaltevuudelle 1:2 (edellinen kaltevuus oli 1:3). Muutoksia ei ole tehty louhinta-alueeseen, eli se on pysynyt alkuperäisessä laajuudessa.

Lisäksi on laadittu Senkkerin alueen ekologisten yhteyksien tarkastelu. Tarkastelussa on tarkennettu tietoja tilanteesta ja tuotu esiin hankkeen vaikutuksia, osin myös suhteessa muihin hankkeisiin. Vaikutusten arvioinnissa olisi ollut tarpeen verrata selkeämmin sitä, millaiselle osalle lajistoa pitkällä aikavälillä hankealue ja sen ympäristö tarjoaa kytkettyä elinympäristöä tai siirtymismahdollisuuksia ilman hankkeen toteutusta ja hankkeen toteutuessa.

Tilannetta taustoitetaan selvityksessä maakunnallisen yhteyden kannalta muun muassa seuraavasti ”Ekologisten yhteyksien merkitys korostuu usein heikosti liikkumis- ja leviämiskykyisten, paikkauskollisten ja pienten osapopulaatioiden kohdalla. Heikosti levittäytyvillä lajeilla jopa yksittäiset tieyhteydet tai katkokset lajin elinympäristöverkostossa voivat estää tehokkaasti liikkumista ja eristää osapopulaatioita toisistaan.” sekä ”Kapeat nauhamaiset ekologiset yhteydet altistuvat kokonaan ns. reunavaikutukselle. Osa eläimistä välttelee jossain määrin reunavyöhykkeitä, mutta osa jopa suosii niitä.”

Vantaan yleiskaavoituksen tiedoista nostetaan esiin 2 yhteyttä. Luoteis-Vantaan metsäinen ekologinen yhteysalue sijoittuu maakunnalliseen laajaan ekologiseen käytäväalueeseen ja on pääosin metsäinen ekologinen yhteys. Vantaanjoki puolestaan on käsiteltävän hankkeen kohdalla rantakasvillisuudeltaan hyvin kapea, pohjois-eteläsuuntainen yhteys, jolla voi olla merkitystä virtavesistä riippuvaiselle lajistolle sekä osalle muuta lajistoa kuten hirvieläimille, lepakoille ja tietyille kasveille.

Tuusulan ekologinen verkosto on esitetty kunnan yleiskaavan selostuksen osana ja hankealueen läheisyydessä sen todetaan tukeutuvan Vantaanjokeen keskeisenä verkoston osana.

Selvityksen vaikutusten arvioinnissa Vantaanjoki ja Tuusulanjoki mainitaan alueen tärkeimpinä leviämisyölinä. Näistä Tuusulanjoki ei kuitenkaan vastaa maakunnallisen ekologisen yhteyden metsäisen kytkettyneisyyden osalta tarpeeseen, sillä sen erottaa maakuntakaavassa osoitetusta viheryhteydestä yli kilometrin levyinen peltoaukea, jonka alueella joen varsi on hyvin vähäpuustoinen. Samoin Vantaanjoen rannan kasvillisuuden tarjoama suojavyöhyke on hyvin kapea, vaikka kytkeekin osaa lajistosta etelä-pohjoissuunnassa.

Selvityksessä esitetään, että ”Laajemmassa kontekstissa tarkastellen alueella säilyvät lajiston liikkumismahdollisuudet. Tärkein yhteys on Vantaanjoki reunustoineen (Nro 1 kartalla). Yhtä lailla olennainen yhteys

on Vantaanjoen suuntainen peltojen ja metsänreunojen vyöhykkeelle sijoittuva yhteys (Nro 2), joka on huomioitu myös Kehä IV aluevaraussuunnitelmassa siten, että Vantaanjoen kohdalle on esitetty pitkää maisemasiltaa. Tämän yhteyden merkitys voi korostua.” Uudenmaan liitto toteaa, että kapeampi maavalli on muutos parempaan suuntaan, koska se säästää hieman enemmän metsäistä ekologista yhteyttä. Tämä ei kuitenkaan vastaa maakunnallisella yhteydellä tavoitteena olevaa metsäistä 500 m leveää kaistaa, joka toimisi myös reunavaikutukselle herkemille lajeille, joiden kytkeytyvyyden tarpeita selvityksen taustoituksessa tarkemmin kuvataan.

Selvityksessä on hankealueen luoteispuolella ”metsävoittoisena” mainittu yhteys nro 3. Se on selvityksen kartalla esitetty kahdessa osassa, koska välissä on mahdollisesti toteutettavan tien muodostama este. Kyseinen yhteys ei vastaa tarvetta metsäiselle, ainakin 500 m leveälle kaistalle. Sen kohdalla on maakunnallista kulttuuriympäristöä peltoalueella, eli alueen mahdollisella muuttamisella kasvillisuudeltaan suojaisammaksi voisi olla kulttuuriympäristöarvoihin kohdistuvia vaikutuksia. Keski-Uudenmaan pirstoutuneessa maisemarakenteessa kuitenkin puutetta on nimenomaan yhteyksistä, jotka toimisivat niille lajeille, jotka ovat herkkiä reunavaikutukselle.

Hakemuksesta ei käy ilmi onko hankealuetta tarvetta aidata. Mikäli aitaamiselle on tarvetta, lisäksi se myös estevaikutuksia. Mikäli maavallia ei aidata, olisi ollut tarpeen arvioida sitä, miten rinteiden kaltevuuden muutos vaikuttaisi ekologisen yhteyden toimivuuteen ja lajiston liikkumiseen.

Uudenmaan liiton näkemyksen mukaan hankkeella on myös hankkeen toteutustapaan esitettyjen muutosten jälkeen heikentävä vaikutus maakuntakaavassa osoitetun ekologisen yhteyden jatkuvuudelle ja toimivuudelle. Hanke kaventaisi merkittävästi metsäaluetta Vantaan ja Tuusulan rajalla ja heikentäisi seudullisen ekologisen verkoston yhtenäisyyttä. Vaikka suojavalli on lopputilanteessa tarkoitus maisemoida, ovat rakentamisen aikaiset haittavaikutukset viheryhteyden toimivuudelle pitkäkestoisia ja mahdollisesti merkittäviä. Louhinnan ja läjityksen aikaiset häiriövaikutukset ovat pitkäaikaisia ja ulottuvat myös varsinaisen hankealueen ulkopuolelle vaikuttaen ekologisten yhteyksien toimivuuteen. Selvityksessä olisi ollut syytä esittää toimenpiteitä haitallisten vaikutusten lieventämiseksi hankealueella.

Liikenteen yhteystarvemerkinnän osalta liitto ei täydennä edellistä lausuntoa.

Mari Siivola
aluesuunnittelun vastuualueen johtaja

Jakelu

Etelä-Suomen aluehallintovirasto